

POSTANOWIENIE

Dnia 24 listopada 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Misiurek (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Krzysztof Strzelczyk

SSN Karol Weitz

w sprawie z powództwa P. spółki z o.o. w W.

przeciwko O. S.A. w W.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 24 listopada 2017 r.,

zażalenia pozwanej na wyrok Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 7 kwietnia 2017 r., sygn. akt VI ACa (...),

**uchyla zaskarżony wyrok i pozostawia rozstrzygnięcie
o kosztach postępowania zażaleniowego w orzeczeniu
kończącym postępowanie.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w W. wyrokiem z dnia 24 września 2015 r. oddalił powództwo P. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. przeciwko O. S.A. w W. o zapłatę i orzekł o kosztach procesu.

Sąd Apelacyjny w (...), na skutek apelacji powódki, wyrokiem z dnia 7 kwietnia 2017 r. uchylił wyrok Sądu Okręgowego w całości i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego. Sąd Apelacyjny wskazał, że Sąd Okręgowy nie ocenił w ogóle całości materiału dowodowego pod kątem wykazania wysokości roszczenia i nie wskazał podstawy prawnej usprawiedliwiającej to roszczenie co do zasady. Sąd pierwszej instancji nie rozpoznał zatem istoty sprawy, zaś prawidłowa ocena roszczenia strony powodowej wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

W zażaleniu pozwana wniosła o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego, podnosząc zarzut naruszenia art. 386 § 4 k.p.c. przez jego zastosowanie mimo braku ku temu podstaw.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażaleniu nie można odmówić słuszności.

W postępowaniu apelacyjnym sąd drugiej instancji, kontynuując postępowanie przed sądem pierwszej instancji, rozpoznaje sprawę na nowo w sposób - w zasadzie - nieograniczony (art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c.). W konsekwencji, w razie uwzględnienia apelacji - z reguły - zmienia zaskarżony wyrok i orzeka co do istoty sprawy (art. 386 § 1 k.p.c.). Uchylenie zaskarżonego wyroku połączone z przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji jest możliwe jedynie w przypadkach określonych w art. 386 § 2 i 4 k.p.c. Kontroli prawidłowości takiego orzeczenia służy zażalenie przewidziane w art. 394¹ § 1¹ k.p.c. Ocenie Sądu Najwyższego rozpoznającego ten środek odwoławczy podlega jedynie trafność zakwalifikowania określonych przypadków jako przesłanek uzasadniających wydanie orzeczenia kasatoryjnego; poza zakresem badania Sądu Najwyższego pozostają natomiast kwestie prawidłowości czynności procesowych poprzedzających wydanie zaskarżonego rozstrzygnięcia oraz trafności wykładni zastosowanego prawa materialnego (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 25 kwietnia 2014 r., II CZ 117/13, z dnia 26 marca 2014 r., V CZ 15/14 i z dnia 7 marca 2014 r., IV CZ 131/13 - nie publ.).

Oceny, czy sąd pierwszej instancji rozpoznał istotę sprawy, dokonuje się po przeanalizowaniu żądań pozwu (wniosku) i przepisów prawa materialnego stanowiących podstawę rozstrzygnięcia, nie zaś na podstawie ewentualnych wad postępowania, polegających na poczynieniu wadliwych lub niekompletnych ustaleń faktycznych. Zakwestionowanie przez sąd odwoławczy poglądu prawnego sądu pierwszej instancji co do zasadności rozpoznawanego żądania nie oznacza, że sąd ten nie rozpoznał istoty sprawy (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 22 kwietnia 1999 r., II UKN 589/98, OSNP 2000, Nr 12, poz. 483). Niewyjaśnienie okoliczności faktycznych nie jest równoznaczne z nierozpoznanie istoty sprawy w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2017 r., II CZ 148/16, nie publ.).

U podstaw zaskarżonego wyroku legło stwierdzenie, że Sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy, gdyż nie zbadał podstawy merytorycznej dochodzonego roszczenia tj. nie wskazał, na jakiej podstawie prawnej służy ono - co do zasady - stronie powodowej.

Trafnie zarzuciła skarżąca, że wskazane okoliczności nie uzasadniają wyprowadzonego z nich wniosku. Z uzasadnienia wyroku Sądu pierwszej instancji wynika jednoznacznie, że żądanie pozwu zostało poddane ocenie pod kątem jego zasadności, a jego podstawą były zobowiązania umowne wynikające z łączącej strony umowy. Sąd Okręgowy rozpoznał merytorycznie roszczenie powódki i uznał, że zostało ono wykazane co do zasady, jednak nie zostało wykazane co do wysokości. W niniejszej sprawie nie doszło zatem do nierozpoznania istoty sprawy w przedstawionym wyżej znaczeniu.

Odnosząc się do zarzutu Sądu Apelacyjnego, iż uzasadnienie zaskarżonego wyroku zostało sporządzone z uchybieniami, należy zauważyć, że ewentualne wadliwości uzasadnienia sądu pierwszej instancji nie są objęte zakresem art. 386 § 4 k.p.c.

Sąd Apelacyjny dostrzegł również potrzebę przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości, wskazując, że Sąd Okręgowy nie ocenił materiału dowodowego pod kątem weryfikacji wysokości dochodzonego roszczenia.

Powołana przesłanka uchylenia wyroku, zachodzi jednak tylko wtedy, gdy merytoryczne rozpoznanie sporu przez sąd drugiej instancji wymaga

przeprowadzenia przez ten sąd całego postępowania dowodowego. Jeżeli konieczne jest jedynie uzupełnienie braków postępowania dowodowego w określonej kwestii lub przeprowadzenie dowodów, które sąd pierwszej instancji bezpodstawnie pominął, nie zachodzi podstawa do uchylenia wyroku, gdyż sąd drugiej instancji, jako sąd merytoryczny, obowiązany jest na podstawie art. 382 k.p.c. uzupełnić postępowanie dowodowe w niezbędnym zakresie (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2016 r., II CZ 1/16, nie publ.).

Należy zauważyć, że Sąd pierwszej instancji dokonał oceny żądania powódki po przeprowadzeniu postępowania dowodowego (dowodów z dokumentów). W tych okolicznościach konieczność przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości mogłoby zajść jedynie w razie uznania, że dowody już przeprowadzone są nieprzydatne dla prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy. Jeżeli - w ocenie Sądu drugiej instancji - niezbędne okazało się przeprowadzenie dalszych lub uzupełniających dowodów, to nie było podstaw zastosowanie art. 386 § 4 k.p.c. Wypada przypomnieć, że sąd drugiej instancji orzeka także na podstawie materiału dowodowego zebranego w postępowaniu apelacyjnym (art. 382 *in fine* k.p.c.). Wbrew obawom Sądu Apelacyjnego, taki sposób procedowania nie narusza konstytucyjnej zasady dwuinstancyjności postępowania.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.

jw

r.g.